

KADIN İSTİHDAMINDA SERT DÜŞÜŞ, İŞSİZLİKTE ARTIŞ

Seyfettin Gürsel*, Hamza Mutluay**, Mehmet Cem Şahin***

Yönetici Özeti

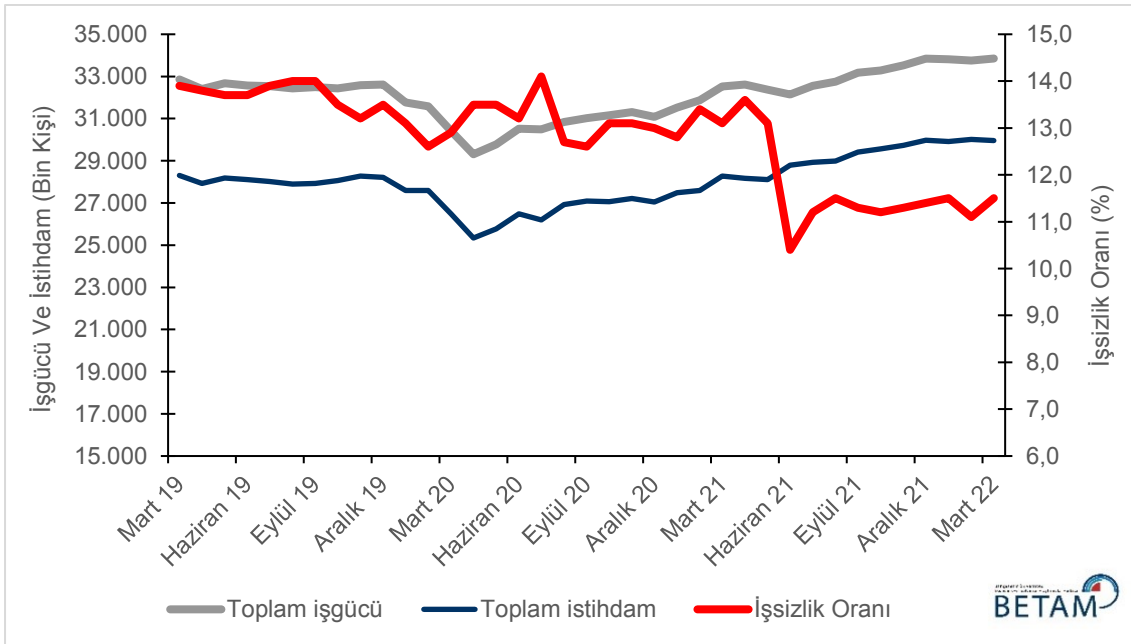
İstihdamda 59 binlik azalış ile birlikte işsiz sayısında 153 binlik artış işgücünü 96 bin artırmış, genel işsizlik oranı da Şubat'tan Mart'a 0,4 yüzde puan artarak yüzde 11,5 seviyesine yükselmiştir.

Mevsim etkilerinden arındırılmış kadın işsizlik oranı Şubat'tan Mart'a istihdamda görülen 271 binlik azalışa karşılık işsizlikte 25 binlik artışla birlikte 0,5 yüzde puan artarak yüzde 13,9'a yükselirken, erkek işsizlik oranı istihdam ve işsizlikte sırasıyla görülen 212 ve 129 binlik artışlar sonucu 0,4 yüzde puan artarak yüzde 10,3'e yükselmiştir. Bu gelişmeler sonucunda işsizlik oranlarındaki toplumsal cinsiyet farkı yüzde 3,6'ya yükselmiştir.

İstihdamda düşüş işsiz sayısında artış

Mevsim etkilerinden arındırılmış aylık verilere göre istihdam edilenlerin sayısı Şubat'tan Mart'a 59 bin azalarak 29 milyon 956 bin kişi olarak kaydedilmiş, işsiz sayısı da 153 bin artarak 3 milyon 894 bine, bunun sonucunda da işgücü 96 bin artarak 33 milyon 851 bine yükselmiştir (Şekil 1, Tablo 1). Bu gelişmelerin sonucunda Mart'ta işsizlik oranı 0,4 yüzde puan artarak 11,5 seviyesine yükselmiştir. Şubat 2022 işsizlik oranının yüzde 10,7'den yüzde 11,1'e revize edildiğini not etmek isteriz.

Şekil 1 : Mevsim etkilerinden arındırılmış işgücü, istihdam ve işsizlik oranı

Kaynak: TÜİK, Betam

* Prof. Dr. Seyfettin Gürsel, Betam, Direktör, seyfettin.gursel@eas.bau.edu.tr

** Hamza Mutluay, Betam, Araştırma Görevlisi, hamza.mutluay@eas.bau.edu.tr

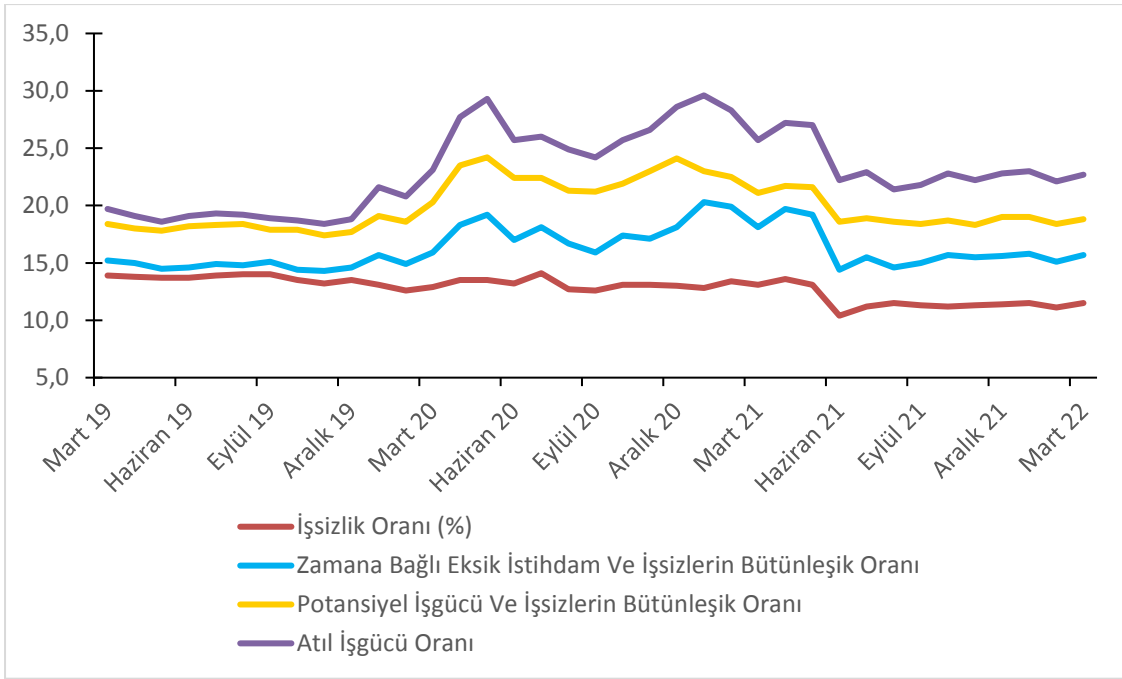
*** Mehmet Cem Şahin, Betam, Araştırma Görevlisi, mehmetcem.sahin@eas.bau.edu.tr

Alternatif işsizlik oranlarındaki gelişmeler

TÜİK tarafından açıklanan alternatif işsizlik oranlarının nasıl hesaplandığı Kutu 1’de açıklanmaktadır. Alternatif işsizlik oranları, işgücü arzından yeterince faydalanılamayan çalışan (zamana bağlı eksik istihdam) ya da işgücü dışına çıkmış ama aslında çalışmak isteyen ve çalışmaya hazır kişileri (potansiyel işgücü) de içermektedir.

Mevsim etkilerinden arındırılmış verilere göre “Genel işsizlik oranı” Şubat’tan Mart’a 0,4 yüzde puan artarak yüzde 11,5 seviyesine yükselirken “potansiyel işgücü ve işsizlerin bütünlük oranı” 0,4 yüzde puanlık artışla yüzde 18,8’e yükselmiştir. Potansiyel işgücü seviyesinde Ocak ve Şubat aylarında sırasıyla 55 ve 92 binlik azalışlar kaydedildikten sonra Mart ayında 15 binlik artış kaydedilmiştir. “Zamana bağlı eksik istihdam ve işsizlerin bütünlük oranı” ise Şubat’tan Mart’a 0,6 yüzde puanlık artışla yüzde 15,7’ye yükselmiştir. Son iki alternatif işsizlik oranının bileşiminden oluşan “Atıl işgücü oranı” ise yüzde 22,1’den yüzde 22,7’ye 0,6 yüzde puan artmıştır. (Şekil 2, Tablo 4).

Şekil 2 : Manşet işsizlik oranı ve Alternatif İşsizlik Oranları (%)

Kaynak: TÜİK, Betam

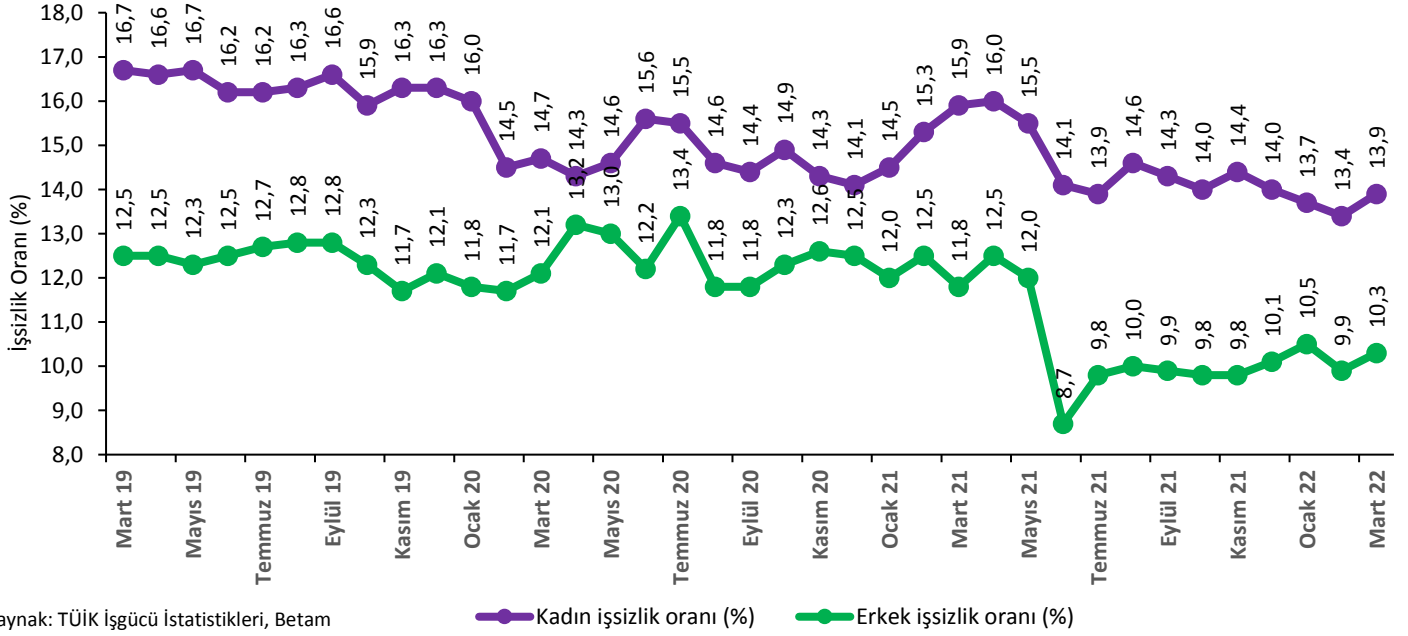
Sektörel istihdama yönelik gelişmeler

Bilindiği üzere TÜİK işgücü istatistiklerini Ocak 2021’den itibaren üç aylık ortalamalar yerine aylık olarak yayımlamaya başlamıştı. Ancak işgücü istatistiklerinin aylık yayımlanmaya başladığı tarihten bu yana sektör istihdamlarında üç aylık ortalamalara kıyasla ekonomik gidişattan tamamen kopuk aşırı artış ya da azalışların ortaya çıktığı görüldü. 2021 dördüncü çeyrek işgücü istatistiklerinin yayımlandığı 15 Şubat’ta TÜİK HİA istatistikleri ile ilgili bir duyuru yaparak bundan böyle sektör istihdam rakamlarının aylık olarak yayımlanmayacağını açıkladı. Nitekim 10 Martta yayımlanan Ocak işgücü istatistiklerinde sektör istihdamlarına yer verilmemiştir. Bundan böyle Betam da sektör istihdamlarındaki gelişmelere çeyreklik işgücü piyasa görünümü notlarında yer verecektir.

Kadın ve Erkek işsizliğinde artış

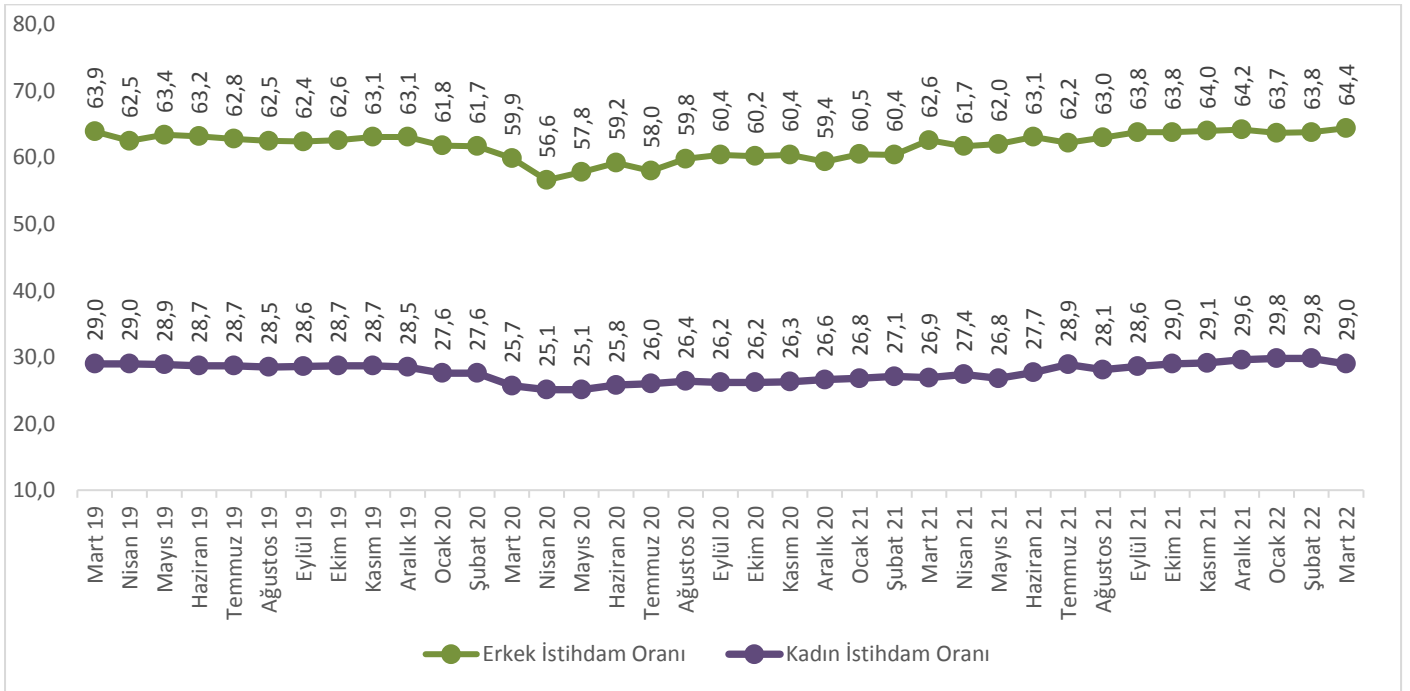
Şekil 3’te mevsim etkilerinden arındırılmış kadın ve erkek işsizlik oranları verilmektedir. Kadın istihdamında son altı aydaki 623 binlik artış Mart ayında sona ermiş, istihdam seviyesi 271 bin azalmıştır. İşsiz sayısında ise bir önceki aya kıyasla 25 bin artış gerçekleşmiştir. Bu gelişmeler ışığında kadın işsizlik oranı 0,5 yüzde puanlık artışla yüzde 13,9’a yükselmiştir. Mart’ta erkek istihdamı 212 bin artarken işsiz sayısı da 129 bin kişi artmış, erkek işsizlik oranı yüzde 9,9’dan yüzde 10,3’e yükselmiştir (Tablo 3).

Şekil 3 : Mevsim etkilerinden arındırılmış kadın ve erkek işsizlik oranları (%)

Kadın istihdam oranı bir önceki aya kıyasla ciddi bir düşüş göstererek yüzde 29,0 ile Ekim 2021 seviyesine gerilemiştir. Kadın istihdam oranı pandemi öncesi seviyesinin (Ocak 2020 %27,6) 1,4 yüzde puan üzerindedir. Bir önceki dönemde 2018 resesyonu ve pandemi krizinin etkilerinin geçmesiyle de Aralık 2017 pik seviyesine (yüzde 29,8) yaklaşan kadın istihdam oranı Mart 2022’de ciddi bir düşüş göstermiştir. Erkek istihdam oranı ise 0,6 yüzde puanlık artışla yüzde 64,4 seviyesine yükselmiştir.

Şekil 4 : Mevsim etkilerinden arındırılmış kadın ve erkek istihdam oranları (%)

Tablo 1 : Mevsim etkilerinden arındırılmış işgücü göstergeleri (bin kişi) *

	İşgücü	İstihdam	İşsizlik	İşsizlik Oranı	Aylık Değişimler		
					İşgücü	İstihdam	İşsizlik
Mart 19	32.858	28.302	4.556	13,9			
Nisan 19	32.404	27.920	4.485	13,8	-454	-382	-71
Mayıs 19	32.672	28.191	4.481	13,7	268	271	-4
Haziran 19	32.572	28.108	4.464	13,7	-100	-83	-17
Temmuz 19	32.538	28.022	4.516	13,9	-34	-86	52
Ağustos 19	32.439	27.901	4.538	14,0	-99	-121	22
Eylül 19	32.490	27.927	4.564	14,0	51	26	26
Ekim 19	32.435	28.065	4.370	13,5	-55	138	-194
Kasım 19	32.589	28.275	4.314	13,2	154	210	-56
Aralık 19	32.611	28.217	4.393	13,5	22	-58	79
Ocak 20	31.762	27.588	4.174	13,1	-849	-629	-219
Şubat 20	31.583	27.598	3.985	12,6	-179	10	-189
Mart 20	30.419	26.490	3.929	12,9	-1.164	-1.108	-56
Nisan 20	29.310	25.339	3.971	13,5	-1.109	-1.151	42
Mayıs 20	29.780	25.769	4.011	13,5	470	430	40
Haziran 20	30.521	26.479	4.043	13,2	741	710	32
Temmuz 20	30.489	26.198	4.291	14,1	-32	-281	248
Ağustos 20	30.833	26.920	3.913	12,7	344	722	-378
Eylül 20	31.019	27.099	3.920	12,6	186	179	7
Ekim 20	31.154	27.069	4.085	13,1	135	-30	165
Kasım 20	31.315	27.215	4.101	13,1	161	146	16
Aralık 20	31.089	27.050	4.039	13,0	-226	-165	-62
Ocak 21	31.525	27.487	4.038	12,8	436	437	-1
Şubat 21	31.868	27.586	4.282	13,4	343	99	244
Mart 21	32.519	28.271	4.248	13,1	651	685	-34
Nisan 21	32.623	28.175	4.448	13,6	104	-96	200
Mayıs 21	32.368	28.116	4.252	13,1	-255	-59	-196
Haziran 21	32.140	28.788	3.352	10,4	-228	672	-900
Temmuz 21	32.561	28.924	3.637	11,2	421	136	285
Ağustos 21	32.754	28.987	3.767	11,5	193	63	130
Eylül 21	33.173	29.412	3.762	11,3	419	425	-5
Ekim 21	33.281	29.562	3.719	11,2	108	150	-43
Kasım 21	33.528	29.736	3.792	11,3	247	174	73
Aralık 21	33.838	29.979	3.859	11,4	310	243	67
Ocak 22	33.821	29.921	3.900	11,5	-17	-58	41
Şubat 22	33.755	30.015	3.741	11,1	-66	94	-159
Mart 22	33.851	29.956	3.894	11,5	96	-59	153

Kaynak: TÜİK, Betam

Tablo 2 : İşsizlik Ve Alternatif İşsizlik Oranları (%) Ve Seviyeleri (Bin) *

	İşsizlik Oranı (%)	İşsiz Sayısı (Bin)	Zamana Bağlı Eksik İstihdam Ve İşsizlerin Bütünleşik Oranı (%)	Zamana Bağlı Eksik İstihdam Seviyesi (bin)	Potansiyel İşgücü Ve İşsizlerin Bütünleşik Oranı (%)	Potansiyel İşgücü (bin)	Atıl İşgücü Oranı (%)	Toplam
Mart 19	13,9	4556	15,2	438	18,4	1826	19,7	6820
Nisan 19	13,8	4485	15,0	376	18,0	1644	19,1	6504
Mayıs 19	13,7	4481	14,5	256	17,8	1624	18,6	6361
Haziran 19	13,7	4464	14,6	292	18,2	1790	19,1	6545
Temmuz 19	13,9	4516	14,9	332	18,3	1761	19,3	6609
Ağustos 19	14,0	4538	14,8	263	18,4	1753	19,2	6554
Eylül 19	14,0	4564	15,1	342	17,9	1525	18,9	6431
Ekim 19	13,5	4370	14,4	301	17,9	1749	18,7	6420
Kasım 19	13,2	4314	14,3	346	17,4	1642	18,4	6302
Aralık 19	13,5	4393	14,6	368	17,7	1676	18,8	6437
Ocak 20	13,1	4174	15,7	813	19,1	2339	21,6	7326
Şubat 20	12,6	3985	14,9	721	18,6	2321	20,8	7027
Mart 20	12,9	3929	15,9	908	20,3	2818	23,1	7655
Nisan 20	13,5	3971	18,3	1393	23,5	3813	27,7	9177
Mayıs 20	13,5	4011	19,2	1707	24,2	4216	29,3	9934
Haziran 20	13,2	4043	17,0	1146	22,4	3600	25,7	8789
Temmuz 20	14,1	4291	18,1	1228	22,4	3271	26,0	8790
Ağustos 20	12,7	3913	16,7	1236	21,3	3373	24,9	8522
Eylül 20	12,6	3920	15,9	1012	21,2	3371	24,2	8303
Ekim 20	13,1	4085	17,4	1336	21,9	3505	25,7	8926
Kasım 20	13,1	4101	17,1	1254	23,0	4028	26,6	9383
Aralık 20	13,0	4039	18,1	1588	24,1	4550	28,6	10177
Ocak 21	12,8	4038	20,3	2362	23,0	4172	29,6	10572
Şubat 21	13,4	4282	19,9	2060	22,5	3727	28,3	10069
Mart 21	13,1	4248	18,1	1638	21,1	3312	25,7	9198
Nisan 21	13,6	4448	19,7	1979	21,7	3360	27,2	9787
Mayıs 21	13,1	4252	19,2	1963	21,6	3494	27,0	9709
Haziran 21	10,4	3352	14,4	1276	18,6	3226	22,2	7854
Temmuz 21	11,2	3637	15,5	1410	18,9	3104	22,9	8151
Ağustos 21	11,5	3767	14,6	1015	18,6	2857	21,4	7639
Eylül 21	11,3	3762	15,0	1214	18,4	2870	21,8	7846
Ekim 21	11,2	3719	15,7	1506	18,7	3081	22,8	8306
Kasım 21	11,3	3792	15,5	1405	18,3	2869	22,2	8065
Aralık 21	11,4	3859	15,6	1420	19,0	3173	22,8	8452
Ocak 22	11,5	3900	15,8	1444	19,0	3119	23,0	8462
Şubat 22	11,1	3741	15,1	1356	18,4	3027	22,1	8124
Mart 22	11,5	3894	15,7	1421	18,8	3042	22,7	8356

Kaynak: TÜİK, Betam

Tablo 3 : Mevsim etkilerinden arındırılmış kadın ve erkek genel işgücü göstergeleri (bin)

	Toplam İşgücü, Kadın	Toplam İstihdam, Kadın	Toplam İşsiz, Kadın	Toplam İşgücü, Erkek	Toplam İstihdam, Erkek	Toplam İşsiz, Erkek	Kadın İşgücü / 15+	Kadın İstihdam / 15+	Erkek İşgücü / 15+	Erkek İstihdam / 15+
Mart 19	10.783	8.979	1.804	22.075	19.323	2.752	34,8	29,0	73,0	63,9
Nisan 19	10.782	8.993	1.789	21.622	18.927	2.695	34,8	29,0	71,4	62,5
Mayıs 19	10.751	8.960	1.791	21.920	19.231	2.690	34,6	28,9	72,3	63,4
Haziran 19	10.647	8.918	1.729	21.925	19.190	2.735	34,3	28,7	72,2	63,2
Temmuz 19	10.677	8.945	1.732	21.861	19.077	2.784	34,3	28,7	71,9	62,8
Ağustos 19	10.609	8.875	1.734	21.830	19.026	2.804	34,0	28,5	71,7	62,5
Eylül 19	10.688	8.919	1.769	21.802	19.008	2.794	34,3	28,6	71,5	62,4
Ekim 19	10.669	8.975	1.694	21.766	19.091	2.676	34,1	28,7	71,3	62,6
Kasım 19	10.734	8.983	1.751	21.855	19.291	2.564	34,3	28,7	71,5	63,1
Aralık 19	10.651	8.916	1.735	21.960	19.301	2.658	34,0	28,5	71,8	63,1
Ocak 20	10.319	8.667	1.652	21.444	18.922	2.522	32,9	27,6	70,0	61,8
Şubat 20	10.145	8.671	1.474	21.438	18.928	2.511	32,3	27,6	69,8	61,7
Mart 20	9.470	8.078	1.392	20.949	18.412	2.537	30,1	25,7	68,1	59,9
Nisan 20	9.215	7.897	1.319	20.094	17.442	2.652	29,2	25,1	65,2	56,6
Mayıs 20	9.281	7.930	1.351	20.499	17.839	2.660	29,4	25,1	66,4	57,8
Haziran 20	9.668	8.163	1.505	20.854	18.316	2.538	30,6	25,8	67,4	59,2
Temmuz 20	9.757	8.243	1.514	20.732	17.955	2.777	30,8	26,0	66,9	58,0
Ağustos 20	9.787	8.355	1.433	21.046	18.565	2.481	30,9	26,4	67,8	59,8
Eylül 20	9.731	8.327	1.404	21.288	18.773	2.516	30,7	26,2	68,5	60,4
Ekim 20	9.782	8.323	1.458	21.372	18.746	2.627	30,8	26,2	68,6	60,2
Kasım 20	9.772	8.375	1.397	21.543	18.839	2.704	30,7	26,3	69,0	60,4
Aralık 20	9.853	8.467	1.386	21.237	18.583	2.654	30,9	26,6	67,9	59,4
Ocak 21	9.996	8.547	1.448	21.529	18.940	2.589	31,3	26,8	68,7	60,5
Şubat 21	10.224	8.656	1.568	21.644	18.930	2.714	32,0	27,1	69,0	60,4
Mart 21	10.246	8.620	1.625	22.273	19.651	2.622	32,0	26,9	70,9	62,6
Nisan 21	10.463	8.789	1.673	22.161	19.386	2.775	32,6	27,4	70,5	61,7
Mayıs 21	10.189	8.605	1.584	22.180	19.512	2.668	31,7	26,8	70,5	62,0
Haziran 21	10.361	8.896	1.465	21.778	19.892	1.886	32,2	27,7	69,1	63,1
Temmuz 21	10.810	9.308	1.502	21.751	19.616	2.135	33,6	28,9	68,9	62,2
Ağustos 21	10.626	9.074	1.552	22.128	19.913	2.215	33,0	28,1	70,0	63,0
Eylül 21	10.773	9.228	1.545	22.400	20.184	2.216	33,4	28,6	70,8	63,8
Ekim 21	10.890	9.370	1.520	22.391	20.192	2.199	33,7	29,0	70,7	63,8
Kasım 21	11.014	9.433	1.581	22.515	20.303	2.211	34,0	29,1	71,0	64,0
Aralık 21	11.141	9.585	1.555	22.698	20.394	2.304	34,4	29,6	71,5	64,2
Ocak 22	11.191	9.662	1.529	22.630	20.259	2.371	34,5	29,8	71,2	63,7
Şubat 22	11.199	9.697	1.502	22.556	20.318	2.238	34,5	29,8	70,9	63,8
Mart 22	10.953	9.426	1.527	22.897	20.530	2.367	33,7	29,0	71,9	64,4

Kaynak: TÜİK, Betam

Kutu 1: Alternatif İşsizlik Oranları İle İlgili Tanımlar¹

Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde fiili olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu takdirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Potansiyel işgücü: Referans haftasında ne istihdamda ne de işsiz olan çalışma çağındaki kişilerden; iş arayan fakat kısa süre içerisinde işbaşı yapabilecek durumda olmayanlarla, iş aramadığı halde çalışma isteği olan ve kısa süre içerisinde işbaşı yapabilecek durumda olan kişilerdir.

İşsiz: Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde aktif iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm kişiler işsiz nüfusa dahildir.

1) İşsizlik Oranı = $[\text{İşsiz}/\text{İşgücü}] * 100$

2) Zamana bağlı eksik istihdam ile işsizliğin bütünleşik oranı =

$$[(\text{Zamana bağlı eksik istihdamdaki kişiler} + \text{İşsizler}) / \text{İşgücü}] * 100$$

3) İşsiz ve potansiyel işgücünün bütünleşik oranı =

$$[(\text{İşsiz} + \text{Potansiyel İşgücü}) / (\text{İşgücü} + \text{Potansiyel İşgücü})] * 100$$

4) Atıl İşgücü Oranı =

$$[(\text{Zamana Bağlı Eksik İstihdam} + \text{İşsiz} + \text{Potansiyel İşgücü}) / (\text{İşgücü} + \text{Potansiyel İşgücü})] * 100$$

¹ Tanımlar ile ilgili daha detaylı bilgiler şu adresin *Metaveri* kısmında mevcuttur:
<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-Ocak-2021-37486&dil=1>